

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

SROVNÁVACÍ STUDIE

Přístupová práva a speciální výcvik asistenčních psů ve vybraných státech EU

Obsah:

ÚVOD	3
ASISTENČNÍ PES – POJEM A MEZINÁRODNÍ KLASIFIKACE	3
PŘÍSTUPOVÁ PRÁVA ASISTENČNÍCH PSŮ DO VEŘEJNÝCH PROSTOR.....	4
VÝCVIK ASISTENČNÍCH PSŮ	5
VYBRANÉ STÁTY EVROPSKÉ UNIE	8
ZDROJE.....	16

Srovnávací studie č. 5.397
listopad 2020
autor: Jan Vlha

Shrnutí

Studie se zabývá tématem asistenčních psů, konkrétně dvěma aktuálními otázkami: (1) přístupová práva asistenčních psů do veřejných prostor a (2) výcvik asistenčních psů. V rámci komparativní analýzy byla uvedená témata sledována ve vybraných státech Evropské unie, a to v Dánsku, Francii, Itálii, Maďarsku, Německu, Nizozemsku, Polsku, Rakousku, Slovensku a Švédsku.

Zajištění plnohodnotného přístupu ke všem činnostem, které mohou vykonávat osoby bez zdravotního postižení, je důležitým aspektem toho, aby nedocházelo ke znevýhodněnému postavení zdravotně postižených osob. Na základě získaných informací můžeme shrnout, že ve většině zemí (Dánsko, Francie, Itálie, Maďarsko, Německo, Polsko, Rakousko, Slovensko, Švédsko) jsou přístupová práva asistenčních psů na veřejná prostranství legislativně upravena zákonem, vyhláškou, nařízením ministerstva či příslušného státního úřadu, nařízením Evropského parlamentu a Rady EU nebo jejich různou kombinací. Výjimku tvoří Nizozemsko, které v oblasti přístupu asistenčních psů na veřejná prostranství nemá žádné legislativní předpisy, ale řídí se ratifikovanou Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením.

Naopak výcvik asistenčních psů se s ohledem na specifičnost legislativních úprav ve sledovaných evropských státech liší. Například v Německu je výcvik psů upraven v zákoně, který stanovuje, že příslušné orgány veterinární správy jednotlivých spolkových zemí vydávají výcvikovým subjektům (psím školám) licenci k provádění speciálního výcviku psů. Také v Nizozemsku, Francii, Itálii, Polsku a Maďarsku výcvik probíhá pouze ve státem akreditovaných speciálních výcvikových psích školách. V Dánsku a Švédsku provádějí speciální výcvik nezisková certifikovaná sdružení. Na Slovensku může speciální výcvik psů provádět právnická/fyzická osoba, která je členem mezinárodní organizace sdružující výcvikové školy a která má speciální výcvik psů v předmětu hlavní činnosti podnikání. V Rakousku je zřízen odborný zkušební orgán, který provádí závěrečné přezkoušení speciálně vycvičených psů.

Obsah

ÚVOD.....	3
ASISTENČNÍ PES – POJEM A MEZINÁRODNÍ KLASIFIKACE	3
PŘÍSTUPOVÁ PRÁVA ASISTENČNÍCH PSŮ DO VEŘEJNÝCH PROSTOR	4
VÝCVIK ASISTENČNÍCH PSŮ	5
VYBRANÉ STÁTY EVROPSKÉ UNIE	8
DÁNSKO	8
FRANCIE	9
ITÁLIE.....	10
MAĎARSKO	10
NĚMECKO.....	11
NIZOZEMSKO	13
POLSKO	13
RAKOUSKO	14
SLOVENSKO	14
ŠVÉDSKO	15
ZDROJE	16

Úvod

Tato studie se zabývá asistenčními psy, definicí tohoto pojmu a jednotlivými mezinárodními kategoriemi a s nimi souvisejícími tématy, konkrétně tématem (1) přístupová práva asistenčních psů do veřejných prostor a (2) výcvik asistenčních psů. Sledována je situace ve vybraných státech Evropské unie (Dánsko, Francie, Itálie, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Rakousko, Slovensko a Švédsko).

Asistenční pes – pojem a mezinárodní klasifikace

Asistenční pes je mezinárodně zavedený termín pro speciálně vycvičeného psa, který prošel individuálním výcvikem zaměřeným na potřeby konkrétního druhu postižení člověka (klienta) a úspěšně absolvoval předepsanou zkoušku před nezávislou rozhodčí komisí podle zkušebního řádu odborné výcvikové organizace. Stejně jako definice je obsáhlá i klasifikace pojmu asistenční pes. Asistenční psi se rozdělují podle typu pomoci pro tělesně postiženého člověka, a to podle druhu nebo závažnosti postižení.

Tři hlavní kategorie asistenčních psů (dle typu pomoci)^{1,2}:

- **Vodící psi** pro nevidomé osoby („slepečtí psi“) jsou vycvičeni k bezpečné navigaci v prostoru (kromě vedení klienta umí například bezpečně převést nevidomého přes ulici, najít prázdné místo v tramvaji a ukázat nevidomému, kde se posadit, projít stanici až k nástupu a zabránit pádu do kolejí, najít na nádraží nebo na poště okénko, kde se nevidomého někdo ujme).
 - **Vodící psi pro pacienty se ztrátami paměti.** Dokáží postiženého dovést domů v případech, kdy nejsou schopni se sami zorientovat.

¹ Assistance dogs. Assistance Dogs International (online). Dostupný z: <https://assistancedogsinternational.org/>

² Asistenční psi pro zdravotně postižené. Pomocné tlapy (online). Dostupné z: <https://www.pomocnetlapky.cz/>

- **Signální psi** jsou určeni především pro pomoc sluchově postiženým osobám. Dokáží je upozornit na důležité zvuky v jejich okolí (např. zvonek u dveří, plačící dítě, požární nebo jiný alarm, osobu volající jméno neslyšícího, zvonící telefon se čtecím zařízením apod.).
 - **Signální psi pro alergiky** jsou vycvičeni k rozpoznávání alergenů, které způsobují astmatické záchvaty.
 - **Signální psi pro osoby se záchvatovými onemocněními** (epilepsie, diabetes) pomáhají klientům přivolat pomoc nebo podat léky při přicházejícím záchvatu, samostatně přivolat pomoc při klientově pádu do bezvědomí. Při soužití s klientem pes dokáže změnou chování signalizovat přicházející záchvat.
- **Asistenční psi** pro tělesně postižené („psi pro vozíčkáře“) jsou vycvičeni podle konkrétního postižení klientů, pomáhají jim k větší samostatnosti a se zvládnutím pohybu mimo domov (umí například rozsvěcení a zhasínání světel, otevírání a zavírání dveří, přinesení a předání telefonu, vodítka, pošty, léků, ovladače, podávání spadlých předmětů, otevírání a zavírání lednice, zásuvek, manipulace s invalidním vozíkem, jako je například přitažení k posteli při přisedání, vrácení ruky na ovladač elektrického vozíku, přivolání pomoci nebo přímá pomoc v případech ohrožení).
 - **Asistenční balanční psi** poskytují pomoc osobám, které mají potíže s rovnováhou, například při chůzi nebo nástupu do dopravního prostředku.
 - **Asistenční psi pomáhající osobám pečujícím o postiženého.** Jsou umísťováni do domácností s těžce postiženými klienty, kteří jim nemohou sami dávat povely, nebo s dětmi s různými poruchami autistického spektra nebo s ADHD.
 - **Psi poskytující emocionální podporu.** Jejich úkolem je snížit různé sociální fobie a úzkosti a cítit se bezpečně pro osoby s poruchami psychiky.

Přístupová práva asistenčních psů do veřejných prostor

Asistenční pes (vodící, asistenční, signální) je považován za nepostradatelného pomocníka zdravotně postižené osoby, které v běžném životě umožňuje plně uplatňovat právo na volný pohyb, samostatnost a mobilitu. Při různých aktivitách do jisté míry nahrazuje asistenci jiných osob. Aby nedocházelo k znevýhodněnému postavení zdravotně postižených osob, musí být plnohodnotně zajištěn jejich přístup ke všem činnostem, které mohou vykonávat osoby bez zdravotního postižení. U některých činnostech ve veřejném prostoru je ale značně omezen vstup/pobyt zvířat (například restaurace, obchody či hromadná doprava). Přístupová práva asistenčních psů tak představují soubor nástrojů zabraňující znevýhodněnému postavení zdravotně postižených osob, které psi doprovázejí, ve veřejném prostoru.

Na základě získaných informací můžeme shrnout, že ve většině zemí (Dánsko, Francie, Itálie, Maďarsko, Německo, Polsko, Rakousko, Slovensko, Švédsko) jsou přístupová práva asistenčních psů na veřejná prostranství legislativně upravena zákonem, vyhláškou, nařízením ministerstva či příslušného státního úřadu, nařízením Evropského parlamentu a Rady EU nebo jejich různou kombinací (podrobněji viz tabulka č. 1 níže). Výjimku tvoří Nizozemsko, které v oblasti přístupu asistenčních psů na veřejná prostranství nemá žádné legislativní předpisy, ale řídí se ratifikovanou Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením.

Obecnou výjimku z výše uvedeného tvoří pouze oblast letecké dopravy, kdy otázku vstupu asistenčních psů na palubu upravuje nařízení (ES) č. 1107/2006 o právech osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace v letecké dopravě, podle kterého je letecký dopravce povinen přepravit asistenčního psa doprovázejícího zdravotně postiženou osobu v kabině letadla v souladu s vnitrostátními předpisy o přepravě asistenčních psů.

Výcvik asistenčních psů

S ohledem na specifičnost legislativních úprav a formu výcviku asistenčních psů ve vybraných státech Evropské unie je shrnutí pro jednotlivé země uvedeno v tabulce č. 1 níže.

Tabulka č. 1: Přehled přístupových práv asistenčních psů do veřejných prostor a jejich výcvik

Země	Přístupová práva asistenčních psů do veřejných prostor	Výcvik asistenčních psů
Dánsko	<p>Nařízení Ministerstva životního prostředí a potravin „Výkonný řád pro hygienu potravin“ (Bekendtgorelse om fodevarehygiejne):</p> <ul style="list-style-type: none"> - podle kapitoly 16, § 36, je osobám se zdravotním postižením v doprovodu speciálně vycvičeného psa umožněn přístup se souhlasem vedoucího obchodu či restaurace do prostor obchodů, jídelen, restaurací, potravinářských zařízení; <p>Nařízení Dánského úřadu pro dopravu č. 220 z 31. března 2000 (Faerdselsstyrelsens bekendtgorelse nr. 220 af 31. marts 2000):</p> <ul style="list-style-type: none"> - upravuje volný přístup do všech veřejných dopravních prostředků. 	<p>Společnost STH je jediným neziskovým certifikovaným sdružením v Dánsku, ve kterém probíhá speciálně výcvik psů. Sdružení STH je členem mezinárodních organizací ADI (Assistance Dogs International) a ADEu (Assistance Dogs International Europe).</p>
Francie	<p>Zákon č. 87-588 (Loi n 87-588 du 30 juillet 1987 portant diverses mesures d'ordre social), ve znění zákona ze dne 5. srpna 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povoluje přístup speciálně vycvičených psů doprovázejících osobu se zdravotním postižením na veřejně přístupná místa a do prostředků veřejné dopravy; <p>Nařízení č. 40 Ministerstva sociálních věcí ze dne 16. července 1984 (Circulaire n. 40 du 16 Juillet 1984):</p> <ul style="list-style-type: none"> - upravuje přístup speciálně vycvičených psů doprovázejících osobu se zdravotním postižením do nemocničních zařízení; 	<p>Nejznámější a největší organizací je asociace L'ASSOCIATION Handi'chiens. Pouze státem certifikovaná výcviková střediska mají oprávnění provádět speciální výcvik psů. Podmínkou je, aby zaměstnávali nejméně 2 kvalifikované školitele, kteří jsou zároveň oprávněnými držiteli státního diplomu školitele pro speciální výcvik psů zapsaného v RNCP (Répertoire National des Certifications Professionnelles).</p>

Země	Přístupová práva asistenčních psů do veřejných prostor	Výcvik asistenčních psů
Itálie	<p>Zákon 37/74 (Legge 14 Febbraio 1974, n. 37), zákon 376/88 (Legge 25 agosto 1988, n. 376) a zákon 60/2006 (Legge 8 febbraio 2006, n. 60):</p> <ul style="list-style-type: none"> - opravňují k přístupu osob se zdravotním postižením doprovázených speciálně vycvičeným psem do veřejně přístupných míst; 	<p>Existuje pouze 5 státem akreditovaných škol zaměřených na speciální výcvik psů v souladu s požadavky Mezinárodní federace asistenčních psů ADI.</p>
Maďarsko	<p>Vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí pro výcvik, provádění zkoušek a používání speciálně vycvičených psů (27/2009.(XII.3.) SZMM rendelet a segítő kutya kiképzésének, vizsgáztatásának és alkalmazhatóságának szabályairól):</p> <ul style="list-style-type: none"> - podle §9, odst. 1, má zdravotně postižená osoba v doprovodu speciálně vycvičeného psa oprávnění přístupu do veřejných prostor včetně veřejné dopravy. 	<p>Vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí pro výcvik, provádění zkoušek a používání speciálně vycvičených psů (27/2009.(XII.3.) SZMM rendelet a segítő kutya kiképzésének, vizsgáztatásának és alkalmazhatóságának szabályairól):</p> <ul style="list-style-type: none"> - podle ustanovení § 3 zajišťuje speciální výcvik psů subjekt, který je zaznamenán v Národním registru pro výcvik psů; - podle § 4 je ministrem práce a sociálních věcí vybrán dohledový orgán nad subjekty provádějící speciální výcvik psů na období 5 let. - Dohledový orgán vydává osvědčení o úspěšném absolvování závěrečné zkoušky.
Německo	<p>Zákon o rovných příležitostech pro osoby se zdravotním postižením BGG (Behindertengleichstellungsgesetz):</p> <ul style="list-style-type: none"> - zákonem byl prosazen zákaz diskriminace osob se zdravotním postižením; - § 4 definuje přístupová práva osoby se zdravotním postižením doprovázené speciálně vycvičeným psem; 	<p>Zákon Tierschutzgesetz (TSchG):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podle § 11 zákona (TSchG) příslušné orgány veterinární správy jednotlivých spolkových zemí vydávají výcvikovým subjektům (psím školám) povolení (licenci) k provádění speciálního výcviku psů. <p>Státní pracovní skupina pro ochranu spotřebitele LAV, která je tvořena zástupci jednotlivých spolkových zemí, provádí pravidelnou koordinaci právních předpisů v oblasti speciálního výcviku psů pro jednotlivé spolkové země.</p>
Nizozemsko	<p>Neexistují žádné zvláštní nizozemské právní předpisy. Ratifikace Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jediný právní předpis, který opravňuje osoby se zdravotním postižením v doprovodu speciálně vycvičeného psa k přístupu na veřejná místa a do veřejných prostor. 	<p>Výcvik probíhá v 5 státem akreditovaných speciálních výcvikových psích školách, které jsou členy Mezinárodní federace vodících psů (IGDF).</p>

Země	Přístupová práva asistenčních psů do veřejných prostor	Výcvik asistenčních psů
Polsko	<p>Zákon (Ustawa z dnia 21 listopada 2008 g. O zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osob niepełnosprawnych):</p> <ul style="list-style-type: none"> - podle odst. 1 bod 2, je přístup umožněn do všech veřejných dopravních prostředků, veřejných budov, prostor pro poskytování kulturních a vzdělávacích služeb, bankovních domů, obchodů, sportovišť, finančních úřadů. 	<p>Zákon (Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osob niepełnosprawnych):</p> <ul style="list-style-type: none"> - podle čl. 20b získá každý pes po úspěšném absolvování speciálního výcviku certifikát potvrzující status speciálně vycvičeného psa. <p>Nařízení ministra práce a sociálních věcí č. 64, ze dne 1. května 2010, o vydávání osvědčení potvrzujícího status psa se speciálním výcvikem upřesňuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - certifikát vydávají pouze státem akreditované psí školy zapsané v Registru subjektů vedeného vládním zmocněncem pro osoby se zdravotním postižením.
Rakousko	<p>Nařízení Ministerstva práce, sociálních věcí a ochrany spotřebitele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podle ustanovení v bodě 2 mají lidé se zdravotním postižením v doprovodu psa se speciálním výcvikem volný přístup do veřejných prostor, míst poskytování služeb a veřejné hromadné dopravy. 	<p>Spolkový zákon o osobách se zdravotním postižením (Bundesbehindertengesetz):</p> <ul style="list-style-type: none"> - upřesňuje v § 39a, bod 10, že certifikát označující psa se speciálním výcvikem má oprávnění vydat orgán, který je Ministerstvem sociálních věcí pověřen k sestavení odborné komise za účelem provedení závěrečného přezkoušení speciálně vycvičených psů. - v současné době plní funkci odborného zkušebního orgánu pověřeného ministerstvem sociálních věcí Výzkumný ústav Messerli na Univerzitě Veterinární medicíny ve Vídni.
Slovensko	<p>Zákon č. 282/2002 Z. z., kterým se upravují některé podmínky pro chov psů:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podle § 4a se na speciálně vycvičené psy nevztahuje zákaz přístupu na místa, kam je jinak vstup se psem zakázán. 	<p>Podle zákona č. 447/2008 Z. z., o peněžních příspěvcích ke kompenzaci zdravotního postižení:</p> <ul style="list-style-type: none"> - může speciální výcvik psů provádět právnická/fyzická osoba, která je členem mezinárodní organizace sdružující výcvikové školy (ADI) a která má speciální výcvik psů v předmětu hlavní činnosti podnikání.

Země	Přístupová práva asistenčních psů do veřejných prostor	Výcvik asistenčních psů
Švédsko	<p>Zákon o potravinách (Statens Livsmedelsverk):</p> <ul style="list-style-type: none"> - stanovuje možnost přístupu osobám se zdravotním postižením v doprovodu speciálně vycvičeného psa do prostor jídelen, restaurací a obchodů; <p>Nařízení jednotlivých obcí:</p> <ul style="list-style-type: none"> - přístupová práva do veřejných prostor (např. pláže, sportovní hřiště, vzdělávací prostory, nemocnice, apod.); <p>Větší restaurační zařízení (McDonald's, IKEA):</p> <ul style="list-style-type: none"> - přístupová práva zapracována ve vnitřních provozních podnikových pokynech. 	<p>Stanovy Švédské asociace služebních a signálních psů (SOS-Svenska Service-Och Signalhundsförbundet):</p> <ul style="list-style-type: none"> - speciální výcvik psů probíhá v neziskových národních Asociacích Sos (Sos-Förbundet) a FNA (Föreningen Nordiska Assistanshundar); <p>Zákon o registraci psů (Lagen om registrering av hundar):</p> <ul style="list-style-type: none"> - po ukončení speciálního výcviku a splnění závěrečné zkoušky musí být speciálně vycvičený pes viditelně označen žlutou dečkou.

Zdroj: vlastní zpracování

Vybrané státy Evropské unie

Dánsko

Práva přístupu asistenčních psů do veřejných prostor

Přístup do veřejných prostor restaurací a obchodů upravuje „**Výkonný řád pro hygienu potravin**“³ vydaný Ministerstvem životního prostředí a potravin. Podle kapitoly 16, § 36 odst. 2 je asistenčním psům přístup umožněn se souhlasem vedoucího příslušného obchodu či restaurace.

Přístup do prostředků veřejné hromadné dopravy upravuje „**Nařízení dánského úřadu pro dopravu č. 220 ze dne 31. března 2000**“ (Faerdselsstyrelsens bekendtgørelse nr. 220 af 31. marts 2000). Asistenční pes je přepravován vždy a bezplatně⁴ ve všech prostředcích veřejné hromadné dopravy (autobusy, vlaky, metro, taxi, letecká přeprava) za předpokladu, že je řádně a zřetelně označen modrou vestou v doprovodu zdravotně postižené osoby, která má u sebe identifikační kartu asistenčního psa s fotografií.

Výcvik asistenčních psů

Výcvik asistenčních psů probíhá ve společnosti STH,⁵ která je jediným podle mezinárodních standardů akreditovaným neziskovým sdružením v Dánsku. Toto sdružení je členem ADI (Assistance Dogs International) a ADEu (Assistance Dogs International Europe). V STH absolvují speciální výcvik především asistenční psi plemene retrívru, zejména labradora a zlatého retrívra. Po dosažení věku 1,5 roku zahajuje pes tzv. pokročilý výcvik, který probíhá s instruktory STH a trvá cca 8 až 10 měsíců. Zde se psi učí a zdokonalují reagovat na cca 50 signálů, které lze mnoha způsoby i kombinovat. Důraz je kladen na výcvik psů ve veřejných prostorech (např. v obchodech) a v domácím prostředí. Po ukončení pokročilého výcviku následuje týmový trénink, na kterém se podílejí i budoucí majitelé psa. Během tohoto tréninku, který trvá cca. 100 hodin se uživatelé a psi navzájem poznávají a učí se spolupracovat. Po ukončení této fáze tréninku je absolvována

³ Bekendtgørelse om fodevarehygiejne. Kapitel 16, § 36. Foedevarestyrelsen.dk (online). Dostupné z:

https://www.foedevarestyrelsen.dk/SiteCollectionDocuments/Vejledning/Hygiejnevejledning/Hygiejnebekendtg%C3%B8relsen_Retsinfo.pdf

⁴ Din Offentlige Transport. Dinoffentligetransport.dk (online). Dostupné z: <https://dinoffentligetransport.dk/kundeservice/raad-og-regler/cykler-dyr-og-bagage/>

⁵ STH. Servicehundede.dk (online). Dostupné z: <https://www.servicehundede.dk/om-sth/>

závěrečná zkouška (test publicity). Po úspěšném absolvování závěrečné zkoušky obdrží speciálně vycvičený pes modrou vestu a uživatel psa speciální identifikační kartu speciálně vycvičeného psa. Společnost STH podporuje asistenční psy po celou dobu jejich života pořádáním pravidelných ročních školení, které probíhají pod dohledem zkušených instruktorů ve společnosti STH.⁶

Francie

Práva přístupu asistenčních psů do veřejných prostor

Od roku 1987 je podle článku **88 zákona č. 87-588 ze dne 30. července 1987**, ve znění zákona ze dne 5. srpna 2015,⁷ povolen přístup asistenčních psů v doprovodu osoby se zdravotním postižením na veřejně přístupná místa (např. kina, hotely, penziony, divadla, sportovní haly) a do prostředků veřejné hromadné dopravy (např. vlaky, taxíky, autobusy). Průvodce cestování vlaky SNFC po Francii upřesňuje, že asistenční psi jsou přepravováni bezplatně a bez povinnosti nosit náhubek.⁸ V oblasti námořní dopravy mají společnosti povinnost přepravovat speciálně vycvičené psy v doprovodu osoby se zdravotním postižením v prostorách pro cestující bez dalších poplatků, včetně umožnění přístupu do prostor stravovacích služeb (článek 190-I.04 příloha vyhlášky o bezpečnosti lodí zde dne 6. září 2007).⁹

Nařízením č. 40 Ministerstva sociálních věcí ze dne 16. července 1984 (Circulaire n. 40 du 16 Juillet 1984 relative à l'accès des chiens d'aveugles dans les établissements d'hospitalisation publics)¹⁰ je umožněn přístup asistenčních psů do nemocničních zařízení.

Zákon stanoví pokutu ve výši 150 až 450 eur každé osobě, která odepře přístup na veřejně přístupné místo osobě, která je držitelem průkazu zdravotního postižení a je doprovázena speciálně vycvičeným psem.¹¹

Výcvik asistenčních psů

Speciální výcvik psů mohou vykonávat pouze certifikovaná výcviková střediska pro psy. Neznámější a největší organizací, která se ve Francii specializuje na výcvik psů pro zdravotně postižené osoby, je asociace L'ASSOCIATION Handi-chiens.¹² Výcviková střediska mají povinnost zaměstnávat nejméně dva kvalifikované školitele, kteří jsou držiteli státem uznaného diplomu školitele se zaměřením na speciální výcvik psů:

- Školitel pro výcvik asistenčních psů – státem uznaný diplom kvalifikovaného školitele úrovně IV zapsaného pod kódem 31536 v RNCP (Répertoire National des Certifications Professionnelles).
- Školitel pro výcvik vodících psů – státem uznaný diplom kvalifikovaného školitele úrovně III zapsaného pod kódem 1609 v RNCP (Répertoire National des Certifications Professionnelles).

Práce školitele zahrnuje kromě zvládnutí techniky speciálního výcviku psa i porozumění typu postižení či nemoci osoby, pro kterou je pes speciálním tréninkem připravován. V rámci speciální přípravy psa dochází k aktivní spolupráci školitele psa se zdravotně postiženou osobou. Speciální výcvik psů trvá od 6 do 12 měsíců. Psi jsou obvykle pro výcvik vybíráni již jako štěňata. Některá

⁶ Traening af servicehund. Servicehund.dk (online). Dostupné z: <https://www.servicehund.dk/servicehund/traening-af-servicehund/>

⁷ Loi n 87-588 du 30 juillet 1987 portant diverses mesures d'ordre social. Legifrance.gouv.fr (online). Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000687467>

⁸ Tamtéž.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Circulaire n. 40 du 16 Juillet 1984 (online). Dostupné z:

006_Circulaire_du_16_juillet_1984_relative_a_l_admission_des_chiens_guides_dans_les_hopitaux.doc

¹¹ Tamtéž.

¹² L'ASSOCIATION.Handichiens.org (online). Dostupné z: <https://handichiens.org/presentation-association-handichiens/#missions>

výcviková střediska také pracují s opuštěnými nebo hlídacími psy, pokud prokážou schopnost stát se speciálně vycvičeným psem.

Výcvik psa je ukončen předáním osvědčení o způsobilosti (certificat d'aptitude). Školitel průběžně sleduje asistenčního psa po celou dobu jeho aktivního působení u zdravotně postižené osoby (formou pravidelného přezkušování) až do doby, kdy psa připraví na odchod mimo aktivní službu, kterou u zdravotně postižené osoby plní.¹³

Itálie

Práva přístupu asistenčních psů do veřejných prostor

Přístup asistenčních psů do veřejných prostor upravují tyto zákony - **zákon 37/74 (Legge 14 febbraio 1974, n. 37),¹⁴ zákon 376/88 (Legge 25 agosto 1988, n. 376)¹⁵ a zákon 60/2006 (Legge 8 febbraio 2006, n. 60).**¹⁶ Asistenční psi mají na základě ústavních principů svobody pohybu a rovných příležitostí právo přístupu na všechny veřejně dostupná místa (např. obchody, restaurační zařízení, kancelářské prostory, školy, nemocnice, poštovní služby apod.). Zákaz vstupu lze udělit pouze v opodstatněných výjimečných případech, ve kterých může dojít k bezprostřednímu ohrožení zdraví nebo bezpečnosti osob.

Výcvik asistenčních psů

Zhruba při dosažení věku jednoho roku začíná fáze všeobecného výcviku, během kterého se pes učí ovládat sadu základních příkazů. Po ukončení všeobecného výcviku se pokračuje osobním výcvikem za přítomnosti budoucího majitele psa – osoby se zdravotním postižením.

V zemi existuje pouze pět škol oprávněných poskytovat speciální výcvik psů v souladu s požadavky Mezinárodní federace asistenčních psů ADI. Jedná se o následující školy: Helen Keller a Scuola di Scandicci obě ve městě Messina, Cani Guida dei Lions v Limbiate v provincii Milán, Associazione Puppy Walker v Selvazzano v provincii Padova a Centro di addestramento di Campagnano v provincii Řím. Prostředky pro svoji činnost získávají od charitativních organizací a z provinčních rozpočtů.¹⁷

Maďarsko

Práva přístupu asistenčních psů do veřejných prostor

Nařízení Ministerstva práce a sociálních věcí pro výcvik, provádění zkoušek a používání asistenčních psů¹⁸ upřesňuje, že za účelem zajištění rovného přístupu k veřejným službám má majitel psa (osoba se zdravotním postižením) právo být doprovázen svým speciálně vycvičeným psem ve veřejných prostorách (restaurace, obchody, veřejná doprava, ubytovací zařízení, sportovní hřiště, zdravotnická zařízení, vzdělávací prostory, instituce sociální péče, veřejné lázně, zoo (§ 9 odst. 1, vyhláška MPSV).

Výcvik asistenčních psů

Předpisy pro speciální výcvik psů, požadavků na výcviková střediska psů a testování dovedností vycvičených psů jsou rovněž obsaženy ve **vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí pro výcvik, provádění zkoušek a používání speciálně vycvičených psů.**¹⁹ Ustanovení § 3 ministerské vyhlášky

¹³ CANIDEA. La Confédération Nationale des Organisations de Chiens D'Aide a la Personne. Canidea.fr (online). Dostupné z: <https://www.canidea.fr/2019/03/05/comment-devient-on-%C3%A9ducateur-de-chiens-guides-ou-de-chiens-d-assistance/>

¹⁴ Legge 14 Febbraio 1974, N. 37. Caniguia.it (online). Dostupné z: <http://www.caniguia.it/leggi/1LEGG%2014%20FEBBRAIO%201974,%20N.37.htm>

¹⁵ Legge n. 376. Caniguia.it (online). Dostupné z: <http://www.caniguia.it/leggi/2Legge%2025%20agosto%201988,%20n.376.htm>

¹⁶ Legge 8 febbraio 2006, n. 60. Caniguia.it (online). Dostupné z: <http://www.caniguia.it/leggi/3LEGG%208%20febbraio%202006,%20n.60.htm>

¹⁷ Cane Guida per ciechi, quel rapporto speciale a „sei zampe.“ Lastampa.it (online). Zdroje: <https://www.lastampa.it/la-zampa/2019/10/15/news/cane-guida-per-ciechi-quel-rapporto-speciale-a-sei-zampe-1.37747083>

¹⁸ 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet a segítő kutya kiképzésének, vizsgáztatásának és alkalmazhatóságának szabályairól. Net.jogtar.hu (online). Dostupné z: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0900027.smm>

¹⁹ Tamtéž.

stanoví, že speciální výcvik psů zajišťuje subjekt, který je zaznamenán v národním registru pro výcvik psů. V souladu s ustanovením § 4 zvolí **ministr práce a sociálních věcí na základě výběrového řízení subjekt (na období 5 let) pro dohled nad prováděním speciálního výcviků psů.** Tento dohledový orgán může být ministrem vybrán ve výběrovém řízení i opakovaně. Příklad činností dohledového orgánu:

- Dohledový orgán je zveřejněn na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí (včetně seznamu organizací zabývajících se specializovaným výcvikem psů),
- Pověření k poskytování odborného poradenství pro organizace zabývající se specializovaným výcvikem psů,
- Zajišťuje a dohlíží, aby závěrečné přezkoušení speciálně vycvičených psů bylo provedeno podle předepsaných náležitostí před odbornou zkušební komisí,
- Pravomoc **vystavit osvědčení o úspěšném absolvování závěrečné zkoušky** speciálně vycvičených psů.

Ustanovení § 6 předepisuje **složení odborné zkušební komise pro přezkum speciálně vycvičených psů:**

- Dva členy zkušební komise deleguje dohledový orgán ministerstva práce a sociálních věcí,
- Jednoho člena zkušební komise tvoří zástupce organizací pro speciální výcvik psů,
- Jeden člen zkušební komise je zastoupen z organizace pro zdravotně postižené osoby.

Členové zkušební komise musí splňovat obecně předepsané podmínky, jako např. doložení odborné kvalifikace pro speciální výcvik psů a nejméně 5 let odborné praxe v této oblasti, nesmí být členem nebo zaměstnancem organizace pro speciální výcvik psů, ani nesmí pracovat jako školitel nebo chovatel psa, který má být přezkoušen.

Příloha k vyhlášce č. 27/2009 Ministerstva práce a sociálních věcí kromě jiného stanoví, že Osvědčení o úspěšném absolvování zkoušky, které obsahuje kromě data a místa konání zkoušky i vlastní popis zkušebního procesu, musí být organizací pro výcvik psů, která zkoušku provedla, uchováno po dobu příštích deseti let.

Německo

Práva přístupu asistenčních psů do veřejných prostor

Začátkem května 2002 vstoupil v platnost **Zákon o rovných příležitostech pro osoby se zdravotním postižením (BGG).**²⁰ Tím byl prosazen zákaz diskriminace osob se zdravotním postižením („Nikdo nesmí být znevýhodňován kvůli svému zdravotnímu postižení.“ Čl. 3 odst. 3 věta 2 základního zákona). **Přístupnost je definována v § 4 zákona (BGG):**²¹ „V důsledku zdravotního postižení je umožněno používat potřebné kompenzační pomůcky, které ve smyslu zákona zahrnují také asistenční psy.“²² Tato klasifikace umožňuje přístup asistenčním psům například:

- do obchodů či restaurací. Ačkoli právní ustanovení majitelům asistenčních psů garantují právo na přístup do prostor jinak psům zakázaných, praxe se často odlišuje a vstup asistenčním psům není často do prodejen umožněn. Proto zástupci Svazu slepých a slabozrakých osob DBSV (*Deutscher Blinden- und Sehbehindertenverband e.V.*) iniciovali jednání o vypracování statusu garantovaných přístupových práv se soukromými

²⁰ Behindertengleichstellungsgesetz. Gesetze-im-internet.de (online). Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/bgg/BGG.pdf>

²¹ Gesetz zur Gleichstellung behinderter Menschen (behindertengleichstellungsgesetz). Dostupné z: https://www.un.org/development/desa/disabilities/wp-content/uploads/sites/15/2019/11/Germany_Equality-for-Persons-with-Disabilities-Act-BGG.pdf

²² Was ist Barrierefreiheit?Behindertenbeauftragter.de (online). Dostupné z: https://www.behindertenbeauftragter.de/DE/Themen/Barrierefreiheit/WasistBarrierefreiheit/WasistBarrierefreiheit_node.html

společnostmi, které se do dané problematiky v rámci společenské odpovědnosti firem (Corporate Social Responsibility – CSR) zapojily,²³

- do nemocničních zařízení, kdy Spolkové ministerstvo zdravotnictví (BMG) nemá žádné námítky proti přístupu do prostor nemocničních zařízení ani z hygienického hlediska,²⁴
- do přírodních oblastí (lesy, parky, přírodní rezervace, pláže) s osvobozením od povinnosti být na vodítku,
- pro přepravu dálkovými autobusy.²⁵

Výcvik asistenčních psů

Předpisy pro oblast výcviku asistenčních psů koordinuje pracovní skupina konference zemských ministrů pro oblast ochrany spotřebitele (Länderarbeitsgemeinschaft Verbraucherschutz, LAV).²⁶ Setkání LAV se obvykle konají dvakrát ročně a probíhají za účasti přizvaných expertů z různých odborných organizací, profesních sdružení a vědeckých institucí.

Licence k provozování výcvikové činnosti asistenčních psů vydávají fyzickým osobám/subjektům na základě zaslané žádosti a informací o odborných znalostech pro zmíněný výcvik příslušné orgány veterinární správy (Veterinärämter) jednotlivých spolkových zemí (Ländern) v souladu se zákonem (**Tierschutzgesetz, TSchG²⁷ - Erlaubnis nach § 11 des Tierschutzgesetzes für das gewesmässige Ausbilden von Hunden**).²⁸ Implementace se však může lišit v závislosti na každém samotném úřadu veterinární správy.

Úspěšné absolvování speciálního výcviku je zakončeno složením zkoušky „Assistenzhund Team Prüfung“.²⁹ Zkouška speciálně vycvičeného psa v doprovodu osoby se zdravotním postižením má za cíl prokázat, zda je pes plně zdatný a spolehlivý k řešení každodenních potřeb zdravotně postižené osoby. Vlastní zkouška byla vyvinuta ve spolupráci s Asociací pro profesionálně vycvičené psy a Asociací pro osoby se zdravotním postižením IHK Potsdam.

Absolvováním zkoušky obdrží majitel psa všechny nezbytné dokumenty:

- Osvědčení o zkoušce prokazující status psa se speciálním výcvikem,
- Asistenční vesta s uvedením údajů o termínu platnosti absolvování asistenční zkoušky,
- Možnost registrace v mezinárodní databázi asistenčních psů Mezinárodní asociace asistenčních psů IAADP „International Association of Assistance Dog Partners,“
- Dobrovolnou registrací obdrží majitel speciálně vycvičeného psa zdarma malé karty s informacemi o databázi spravující informace o speciálně vycvičených psech. Na základě informací z těchto karet mohou např. obchody v dostupné databázi ověřit pravost údajů o speciálně vycvičených psech.

²³ Rechtsfragen zum Blindenführhund. Deutscher Blinden- und Sehbehindertenverband e.V. Dbsv.org (online). Dostupné z: <https://www.dbsv.org/rechtsfragen-zum-blindenfuehrhund.html>

²⁴ Assistenzhunde NRW e. V. Rechtliche Lage in Deutschland. Assistenzhunde.nrw (online). Dostupné z: <https://www.assistenzhunde.nrw/Rechtliches/>

²⁵ Tiere in Bus. Test.de (online). Dostupné z: <https://www.test.de/Tiere-in-Bus-und-Bahn-Diese-Regeln-gelten-5369884-0/>

²⁶ Länderarbeitsgemeinschaft Verbraucherschutz LAV (online). Dostupné z:

<https://www.hundewelten.de/dateien/Information%20LAV%20Arbeitsgruppe%20Tierschutz.pdf>

²⁷ Tierschutzgesetz (online). Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/tierschg/BJNR012770972.html>

²⁸ Erlaubnis nach § 11 des Tierschutzgesetzes für das gewesmässige Ausbilden von Hunden (online). Dostupné z: <https://www.hundewelten.de/dateien/Information%20LAV%20Arbeitsgruppe%20Tierschutz.pdf>

²⁹ Assistenzhund-Team-Prüfung. Berufsverband der Hundeezieher/innen und Verhaltensberater/innen e.V. Hundeschulen.de (online). Dostupné z: <https://www.hundeschulen.de/menschen-mit-hund/assistenzhund-team-pruefung.html>

Nizozemsko

Práva přístupu asistenčních psů do veřejných prostor

V Nizozemsku neexistují žádné zvláštní právní předpisy zaměřené na pravidla používání speciálně vycvičených psů osobami se zdravotním postižením. Ratifikací **Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením** ze dne 14. července 2016 se však Nizozemsko zavázalo dodržovat standardy přístupu zdravotně postižených osob k běžnému životu. Úmluva stanoví rovný přístup osob se zdravotním postižením v doprovodu asistenčního psa do veřejných prostor. Od tohoto data se lidé se zdravotním postižením mohou odkazovat na práva stanovená v této úmluvě a osoby se zdravotním postižením v doprovodu speciálně vycvičeného psa nesmějí být odmítnuty v přístupu na veřejná místa.

Výcvik asistenčních psů

Psi jsou cvičeni v **akreditovaných oficiálních výcvikových psích školách**, kterých je v současné době v Nizozemsku pět. V těchto psích školách jsou cvičeni například – labradorští retrívři, zlatí retrívři, němečtí ovčáci. Tyto speciální výcvikové školy jsou členy Mezinárodní federace vodících psů (IGDF). Výcvik má zajistit spolehlivé chování doprovodu zdravotně postižené osoby ve veřejně dostupných místech (obchody, školy, nemocnice, poštovní služby, nemocniční zařízení, apod.). Speciálně vycvičeného psa lze rozeznat podle speciální vesty opatřené logem specializované výcvikové psí školy.

Polsko

Práva přístupu asistenčních psů do veřejných prostor

Pes se speciálním výcvikem je definován Zákonem o profesní a sociální rehabilitaci a zaměstnávání osob se zdravotním postižením v čl. 2 bodě 11 (Art. 2 pkt. 11 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) jako asistenční pes, který pomáhá zdravotně postižené osobě aktivně se zapojit do života ve společnosti.

Speciálně vycvičení psi mají v doprovodu osoby se zdravotním postižením podle (odst. 1, bod 2) **zákona, kterým se mění zákon o profesní a sociální rehabilitaci a zaměstnávání osob se zdravotním postižením**³⁰ (Ustawa z dnia 21 listopada 2008 g. O zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), právo vstupu na určitá místa – např. do veřejných dopravních prostředků (železniční, silniční, letecké a námořní dopravy), prostor veřejných budov (pošty, telekomunikační služby, kancelářské budovy), prostor pro poskytování kulturních a vzdělávacích služeb (kina, divadla, výstavy), objektů poskytovatelů zdravotní péče, bankovních domů, obchodů, sportovišť, finančních úřadů.

Výcvik asistenčních psů

Speciální výcvik psů provádí akreditované psí školy zapsané v Registru subjektů oprávněných vydávat osvědčení o statusu asistenčního psa vedeném vládním zmocněncem pro zdravotně postižené osoby. V souladu se zákonem (čl. 20b)³¹ získá po absolvování speciálního výcviku každý pes certifikát potvrzující status asistenčního psa.

Náležitosti certifikátu:

- Místo a datum vydání
- Číslo a datum zápisu do Registru zmocněnce vlády pro osoby se zdravotním postižením

³⁰ Ustawa z dnia 21 listopada 2008 g o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (online). Dostupné z: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20082231463/T/D20081463L.pdf>

³¹ Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (online). Dostupné z: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971230776/U/D19970776Lj.pdf>

- Plemeno, jméno a datum narození psa
- Jméno zdravotně postižené osoby, které bude pes sloužit
- Certifikovaný podpis subjektu vydávajícího osvědčení

Náklady na vydání certifikátu jsou na základě žádosti oprávněného subjektu (certifikované psí školy oprávněné k vydávání certifikátů) hrazeny ze zdrojů Státního fondu pro rehabilitaci zdravotně postižených.

Problematika speciálního výcviku psů je legislativně upravena v **Nařízení ministra práce a sociálních věcí o vydávání osvědčení potvrzujícího status speciálně vycvičeného psa**³² (Úř. Věst. R. 2010 č. 64, položka 399). Podle § 3 je stanoveno, že subjekty oprávněné k vydávání certifikátů (certifikované psí školy): provádějí speciální výcvik psů podle odpovídajícího výcvikového programu, výcvik dokumentují, dovednosti psa během výcviku písemně hodnotí a vydané certifikáty číslovají a evidují.

Rakousko

Práva přístupu asistenčních psů do veřejných prostor

Rakousko bylo jednou z prvních zemí, která vytvořila právní předpis pro uznávání speciálně vycvičených psů. Zákonná úprava je od 1. ledna 2015 upravena v § 39a spolkového zákona o osobách se zdravotním postižením (Bundesbehindertengesetz).³³ Předpokladem pro označení psa se speciálním výcvikem je získání certifikátu vydaného odborným orgánem, který má pověření k přezkušování speciálně vycvičených psů od Ministerstva sociálních věcí (§ 39a, bod 10).

Opatření pro zajištění kvality asistenčních psů (podle § 39a, bod 10, zákona o osobách se zdravotním postižením) je uvedeno v Pokynech pro doprovod speciálně vycvičenými psy (Richtlinien Assistenzhunde)³⁴ vydaných Spolkovým ministerstvem práce, sociálních věcí a ochrany spotřebitele. Pokyny ministerstva v bodě 2 uvádějí, že lidé se zdravotním postižením v doprovodu asistenčního psa mají volný přístup do veřejných prostor, budov a míst poskytování služeb.

Výcvik asistenčních psů

V souladu se zákonem o osobách se zdravotním postižením (§ 39a, bod 10) uděluje Spolkové ministerstvo práce, sociálních věcí a ochrany spotřebitele pověření k odbornému přezkušování speciálně vycvičených psů. V současné době plní tuto funkci **Výzkumný ústav Messerli na Univerzitě veterinární medicíny ve Vídni**. Odborná zkušební komise složená z odborníků výzkumného ústavu posuzuje dovednosti takto vycvičených psů pro zamýšlenou oblast využití (vodící, asistenční a signální psi) pro osoby se zdravotním postižením. Po úspěšném složení zkoušky je vystaven certifikát a proveden záznam v pasu osoby se zdravotním pojištěním, pro jejíž doprovod je pes speciálně vycvičen.

Slovensko

Práva přístupu asistenčních psů do veřejných prostor

Pro asistenční psy je platné přístupové právo do veřejných prostor podle zákona č. 282/2002 Z. z. (Zákon, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov),³⁵ konkrétně v § 4a: „(1) Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom má právo byť sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom na verejne prístupných miestach. Na

³² Rozporiadzenie ministra práce i polityki społecznej (online). Dostupné z: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20100640399/O/D20100399.pdf>

³³ Bundesbehindertengesetz § 39a. Ris.bka.gv.at (online). Dostupné z: <https://www.ris.bka.gv.at/NormDokument.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10008713&Artikel=&Paragraf=39a&Anlage=&Uebergangsrecht=>

³⁴ Richtlinien Assistenzhunde. Oesterreich.gv.at (online). Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/menschen_mit_behinderungen/Assistenzhund.html

³⁵ Zákon č. 282/2002 Z. z. (online). Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/282/>

fyzickou osobu s těžkým zdravotním postihnutím odkázanou na sprevádání psom so speciálnym výcvikom sa nevztahuje zákaz vstupu so psom na miesta vymedzené podľa § 5 ods. 1 písm. b).“

Výcvik asistenčních psů

Podle § 25 odst. 5 zákona č. 447/2008 Z. z. (O peňažných príspevkoch na kompenzáciu zdravotného postihnutia) **může provádět speciální výcvik psů fyzická nebo právnická osoba, která je členem mezinárodní organizace sdružující výcvikové školy a která má speciální výcvik psů v předmětu hlavní činnosti podnikání.** Podmínka členství v mezinárodní organizaci sdružující výcvikové školy se považuje za splněnou, i pokud není právnická nebo fyzická osoba jejím členem, avšak podala přihlášku za člena, nejdéle však po dobu 5 let. V praxi to znamená, že speciální výcvik psů může provádět osoba, která si otevře volnou živnost a podá si přihlášku do mezinárodní organizace výcvikové školy.

Zvláštní výcvik psa prokazuje osoba s těžkým zdravotním postižením na základě náležitých dokumentů, které vystavila organizace/fyzická osoba, která psa vycvičila:

1. Průkaz speciálně vycvičeného psa
2. Speciální známka, kterou má pes na sobě viditelně umístěnou a která uvádí typ výcviku, který pes absolvoval a číslo, které je shodné s číslem ve služebním průkazu majitele psa.

Švédsko

Práva přístupu asistenčních psů do veřejných prostor

V souladu se zákonem o potravinách³⁶ by měl být asistenčním psům v doprovodu osoby se zdravotním postižením přístup do veřejných prostor restaurací či obchodů povolen, pokud to nepředstavuje riziko kontaminace potravin. O existenci rizika kontaminace nebo znečištění potravin rozhoduje odpovědný manažer restaurace či příslušného obchodu.

Přístup asistenčních psů do společných veřejných prostor, jako jsou například pláže, sportovní hřiště, vzdělávací prostory, trhy, obchodní domy, nemocniční zařízení upravují též **jednotlivá nařízení obcí.**

Větší restaurační zařízení a řetězce (např. McDonald's nebo IKEA) mají pravidla pro volný pohyb asistenčních psů, včetně zproštění povinnosti nosit náhubek, zapracována ve **vnitřních provozních podnikových pokynech.**

Od července 2006 do června 2008 proběhla celonárodní kampaň – projekt „PA LIKA VILLKOR“ (Za stejných podmínek) organizovaná Sdružením Sos. Sdružení Sos získalo finanční příspěvek z Fondu obecného dědictví na realizaci informační kampaně za zvýšení doprovodu asistenčních psů do veřejně přístupných prostor ve Švédsku. Projekt byl zaměřen na posílení informovanosti o právech osob, které se pohybují v doprovodu asistenčních psů na veřejně dostupných místech.³⁷ V rámci projektu byly vylepovány nálepky, které na první pohled poskytují informaci, že zdravotně postiženým osobám je do veřejných prostor volný přístup umožněn.

Výcvik asistenčních psů

Švédský speciální výcvik psů probíhá jak v domácím prostředí, tak na veřejných prostranstvích, kde se pes bude v budoucnu běžně pohybovat. V rámci výcviku je budoucí majitel psa zároveň i jeho hlavním instruktorem výcviku. Výcvik psa probíhá pomocí výcvikové pomůcky „KLIK“ (pomůcka připevněná k opasku nebo kolem zápěstí, která po stisknutí vydává klikací zvuky) a za dohledu odborně školeného trenéra pro výcvik asistenčních psů.

³⁶ Livsmedelslagen. Soshund.se (online). Zdroj: <http://www.soshund.se/wp-content/uploads/Livsmedelslagen.pdf>

³⁷ Hunden Som Hjälpmedel För Personer Med Funktionshinder. Hunden som hjälpmedel. Str. 12. Dostupné z:

[https://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/6122/C-uppsats%20HARE%2041-60p%20-%20Milene%20Malmros\[1\].pdf?sequence=1](https://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/6122/C-uppsats%20HARE%2041-60p%20-%20Milene%20Malmros[1].pdf?sequence=1),

V souladu se Stanovami Švédské asociace služebních a signálních psů³⁸ probíhá speciální výcvik psů v neziskových Asociacích Sos (Sos-Förbundet) a FNA (Föreningen Nordiska Assistanshundar). Stáří psa pro zahájení speciálního výcviku je minimálně 1 a maximálně 3 roky. Samotný výcvik trvá po dobu jednoho roku a je ukončen závěrečným přezkoušením.

Po úspěšném ukončení speciálního výcviku a splnění závěrečné zkoušky musí být asistenční pes podle zákona o registraci psů (Lagen om registrering av hundar) označen žlutou dečkou. Dokud je asistenční pes u osoby se zdravotním postižením ve službě, musí se se svým majitelem každoročně dostavit k přezkoušení.³⁹

Zdroje

- Asistenční psi pro zdravotně postižené. Pomocne tlapy (online). Dostupné z: <https://www.pomocnetlapky.cz/>
- Assistance dogs. Assistance Dogs International (online). Dostupný z: <https://assistancedogsinternational.org/>
- Assistenzhunde NRW e. V. Rechtliche Lage in Deutschland. Assistenzhunde.nrw (online). Dostupné z: <https://www.assistenzhunde.nrw/Rechtliches/>
- Assistenzhund-Team-Prüfung. Berufsverband der Hundezüchter/innen und Verhaltensberater/innen e.V. Hundeschulen.de (online). Dostupné z: <https://www.hundeschulen.de/menschen-mit-hund/assistenzhund-team-pruefung.html>
- Behindertengleichstellungsgesetz. Gesetze-im-internet.de (online). Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/bgg/BGG.pdf>
- Bekendtgørelse om fodevarehygiejne. Kapitel 16, § 36. Foedevarestyrelsen.dk (online). Dostupné z: https://www.foedevarestyrelsen.dk/SiteCollectionDocuments/Vejledninger/Hygiejnevejledning/Hygiejnebekendtg%C3%B8relsen_Retsinfo.pdf
- Bundesbehindertengesetz § 39a. Ris.bka.gv.at (online). Dostupné z: <https://www.ris.bka.gv.at/NormDokument.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10008713&Artikel=&Paragraf=39a&Anlage=&Uebergangsrecht=>
- Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft. Bmel.de (online). Dostupné z: <https://www.bmel.de/DE/themen/verbraucherschutz/lebensmittel-hygiene/mit-blindenhund-lebensmittelgeschaeft.html?nn=406624>
- Cane Guida per ciechi, quel rapporto speciale a „sei zampe.“ Lastampa.it (online). Zdroje: <https://www.lastampa.it/la-zampa/2019/10/15/news/cane-guida-per-ciechi-quel-rapporto-speciale-a-sei-zampe-1.37747083>
- CANIDEA. La Confédération Nationale des Organisations de Chiens D'Aide a la Personne. Canidea.fr (online). Dostupné z: <https://www.canidea.fr/2019/03/05/comment-devient-on-%C3%A9ducateur-de-chiens-guides-ou-de-chiens-d-assistance/>

³⁸ SOS-Svenska Service-Och Signalthundsförbundet. Soshund.se (online). Dostupné z: <http://www.soshund.se/stadgar/>

³⁹ Hundens Som Hjälpmedel För Personer Med Funktionshinder. Tillgänglighet i samhället. Str. 11. Muep.mau.se (online). Dostupné z: [https://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/6122/C-uupsats%20HARE%2041-60p%20-%20Milene%20Malmros\[1\].pdf?sequence=1](https://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/6122/C-uupsats%20HARE%2041-60p%20-%20Milene%20Malmros[1].pdf?sequence=1)

- Centres hospitaliers. L'Association Nationale des Maitres de Chiens Guides. Anmchiensguides.fr (online). Dostupné z: <https://www.anmchiensguides.fr/la-libre-circulation/legislation-en-france-et-statut-du/>
- Circulaire n. 40 du 16 Juillet 1984 (online). Dostupné z: [006 Circulaire du 16 juillet 1984 relative a l admission des chiens guides dans les hopitaux.doc](https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006074069&idArticle=LEGIARTI000006797041)
- Code de l'action sociale et des familles-Article L241-3. Legifrance.gouv.fr (online). Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006074069&idArticle=LEGIARTI000006797041>
- Din Offentlige Transport. Dinoffentligetransport.dk (online). Dostupné z: <https://dinoffentligetransport.dk/kundeservice/raad-og-regler/cykler-dyr-og-bagage/>
- Erlaubnis nach § 11 des Tierschutzgesetzes für das gewerbsmässige Ausbilden von Hunden (online). Dostupné z: <https://www.hundewelten.de/dateien/Information%20LAV%20Arbeitsgruppe%20Tierschutz.pdf>
- Forerhunde, servicehunde og kaeledyr i fodevarevirksomheder. Fodevareministeriet. Oedevarestyrelsen.dk (online). Dostupné z: <https://www.foedevarestyrelsen.dk/Selvetjening/Vejledninger/Hygiejnevejledning/Sider/12--F%C3%B8rerhunde,-servicehunde-og-k%C3%A6ledyr-i-f%C3%B8devarevirksomheder.aspx>
- Hinweise zur Mitnahme von Assistenzhunden. Lufthansa. Lufthansa.com (online). Dostupné z: <https://www.lufthansa.com/de/de/assistenzhunde>
- Hunden Som Hjälpmedel För Personer Med Funktionshinder. Hunden som hjälpmedel. Str. 12. Dostupné z: [https://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/6122/C-uppsats%20HARE%2041-60p%20-%20Milene%20Malmros\[1\].pdf?sequence=1](https://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/6122/C-uppsats%20HARE%2041-60p%20-%20Milene%20Malmros[1].pdf?sequence=1)
- Länderarbeitsgemeinschaft Verbraucherschutz LAV (online). Dostupné z: <https://www.hundewelten.de/dateien/Information%20LAV%20Arbeitsgruppe%20Tierschutz.pdf>
- L'ASSOCIATION.Handichiens.org (online). Dostupné z: <https://handichiens.org/presentation-association-handichiens/#missions>
- Legge 14 Febbraio 1974, N. 37. Caniguia.it (online). Dostupné z: <http://www.caniguia.it/leggi/1LEGGE%2014%20FEBBRAIO%201974,%20N.37.htm>
- Legge n. 376. Caniguia.it (online). Dostupné z: <http://www.caniguia.it/leggi/2Legge%2025%20agosto%201988,%20n.376.htm>
- Legge 8 febbraio 2006, n. 60. Caniguia.it (online). Dostupné z: <http://www.caniguia.it/leggi/3LEGGE%208%20febbraio%202006,%20n.60.htm>
- Livsmedelslagen. Soshund.se (online). Zdroj: <http://www.soshund.se/wp-content/uploads/Livsmedelslagen.pdf>

- Loi n 87-588 du 30 juillet 1987 portant diverses mesures d'ordre social. Legifrance.gouv.fr (online). Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000687467>
- Rechtsfragen zum Blindenführhund. Deutscher Blinden- und Sehbehindertenverband e.V. Dbsv.org (online). Dostupné z: <https://www.dbsv.org/rechtsfragen-zum-blindenfuehrhund.html>
- Rozporządzenie ministra pracy i polityki społecznej (online). Dostupné z: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20100640399/O/D20100399.pdf>
- Richtlinien Assistenzhunde. Oesterreich.gv.at (online). Dostupné z: https://www.oesterreich.gv.at/themen/menschen_mit_behinderungen/Assistenzhund.html
- SOS-Svenska Service-Och Signalhundsförbundet. Soshund.se (online). Dostupné z: <http://www.soshund.se/stadgar/>
- STH. Servicehunde.dk (online). Dostupné z: <https://www.servicehunde.dk/om-sth/>
- Tiere in Bus. Test.de (online). Dostupné z: <https://www.test.de/Tiere-in-Bus-und-Bahn-Diese-Regeln-gelten-5369884-0/>
- Tierschutzgesetz (online). Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/tierschg/BJNR012770972.html>
- Traening af servicehunde. Servicehunde.dk (online). Dostupné z: <https://www.servicehunde.dk/servicehunde/traening-af-servicehunde/>
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (online). Dostupné z: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971230776/U/D19970776Lj.pdf>
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 g o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (online). Dostupné z: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20082231463/T/D20081463L.pdf>
- Was ist Barrierefreiheit? Beauftragter der Bundesregierung für die Belange von Menschen mit Behinderungen. Behindertenbeauftragter.de (online). Dostupné z: https://www.behindertenbeauftragter.de/DE/Themen/Barrierefreiheit/WasistBarrierefreiheit/WasistBarrierefreiheit_node.html
- Zákon č. 447/2008 Z. z. (online). Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/447/>
- Zákon č. 282/2002 Z. z. (online). Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/282/>
- (XII. 3.) SZMM rendelet a segítő kutya kiképzésének, vizsgáztatásának és alkalmazhatóságának szabályairól. Net.jogtar.hu (online). Dostupné z: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0900027.smm>

Anotace/Annotation**Přístupová práva a speciální výcvik asistenčních psů ve vybraných státech EU**

Studie se zabývá tématem asistenčních psů, konkrétně dvěma aktuálními otázkami: (1) přístupová práva asistenčních psů do veřejných prostor a (2) výcvik asistenčních psů, a to v rámci deseti vybraných států Evropské unie. V úvodu práce je uvedena definice a jednotlivé mezinárodní kategorie asistenčních psů. Následuje shrnutí komparativní analýzy, které je s ohledem na specifičnost v otázce výcviku asistenčních psů v jednotlivých státech zpracováno v přehledové tabulce. Hlavní část práce uvádí detailní informace k této problematice v jednotlivých vybraných zemích.

Asistenční psi; signální psi; vodící psi; přístupová práva do veřejných prostor; speciální výcvik psů

Assistance Dogs Access Rights and Special Training in Selected EU Member States

This study deals with the topic of assistance dogs, specifically two current issues: (1) access rights of assistance dogs to public spaces and (2) training of assistance dogs, within ten selected countries of the European Union. In the introduction, the definition and individual international categories of assistance dogs are described. It is followed by the summary of the comparative analysis, and because of the specificity of the training of assistance dogs topic in the selected countries, it is displayed in the summary table. The main part of the thesis provides a detailed information in selected countries.

Assistance dogs; access rights to public spaces; special dog training; signal dogs; guide dogs

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:

Název: Přístupová práva a speciální výcvik asistenčních psů ve vybraných státech EU

Autoři: Vlňa, J.

Číslo: Srovnávací studie č. 5.397

Datum: listopad 2020

Klíčová slova:

Asistenční psi; signální psi; vodící psi; přístupová práva do veřejných prostor; speciální výcvik psů

EDICE: STUDIE

Typ edice: online, ISSN 2533-4131

URL: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1>

První vydání edice: červenec 1991

Frekvence vydání edice: nepravidelná

Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky

Jazyk: CZ

Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1